Nationale vogel *Frank van Groen*



FOTO: REMY REMMERSWAAL

Eind 2015 is de nationale vogel van Nederland verkozen. Iedereen mocht stemmen op zijn of haar favoriete soort. Na de eerste ronde bleven er tien kandidaten over. De Grutto kwam als overwinnaar uit de bus. Dit werd bekendgemaakt in het sympathieke radioprogramma 'Vroege Vogels'.

Zelf stemde ik voor de IJsvogel, een soort waar het goed mee gaat en een vogel met mooie kleuren die in alle provincies van Nederland gedurende het hele jaar te zien is. De Grutto is een trekvogel en neemt al jaren af. Het gros van de populatie verblijft alleen van half maart tot half juli in Nederland, vooral in laag gelegen gebieden met hoge waterstanden in delen van het westen en noorden van ons land. Sinds de populatie in de jaren zeventig haar top bereikte is de stand met zeker tweederde gedaald. En dat terwijl Nederland verreweg het belangrijkste land is voor de Grutto in Europa. Maar voor hoe lang nog? Als trendlijnen worden doorgetrokken zijn er binnenkort meer IJslandse Grutto's dan de Hollandse variant. Maar ja, de IJslandse Grutto is een andere ondersoort, anders van kleur in het broedkleed, korter op de poten, iets andere snavel en gemiddeld noordelijker overwinterend.

Door zijn overwinning bij de kiezers staat de Grutto weer helemaal op de kaart. Zwakke punt van de soort is dat hij afhankelijk is van boerenland. En helaas is voor de gemiddelde Nederlandse boer natuur bijzaak. Schaadt het niet dan baat het niet. De Nederlandse landbouw is in toenemende mate gericht op bulkproductie voor de wereldmarkt. Nederland is exportkampioen op het gebied van agrarische producten. Al jaren probeert de overheid via subsidies aan boeren de weidevogelstand in het algemeen en de gruttostand in het bijzonder in de lucht te houden. In het verleden zijn nog al wat van deze subsidiegelden ondoelmatig besteed. Als voorbeeld noem ik het zoeken en beschermen van nesten waarna voedsel en dekking voor de kuikens alsnog werden vernietigd door een maaibeurt.

Gelukkig zijn er tegenwoordig initiatieven waarbij duurzaamheid en biodiversiteit hoog in het vaandel staan. Zo zijn er speciale gruttoboerderijen en is een weidevogelvriendelijk kaasmerk in de markt gezet. Ook subsidieregelingen zijn aangepast en er wordt meer gestuurd op resultaat. En dat zijn vliegvlugge jonge weidevogels! Met veel moeite en inspanning zal het daarom wel lukken de Grutto in een aantal kerngebieden te behouden. Het grootste deel van het agrarische gebied in Nederland kan echter als verloren worden beschouwd voor de klassieke weidevogels zolang maximale bulkproductie de enige sturende factor blijft.



FOTO: ZAINAL HABERHAM

Koekoeken, Science park, 10 mei 2016

Koekoek

De Koekoek is wijd verbreid in Nederland, maar is nergens talrijk. Hij bereikt de hoogste dichtheden in moerasgebieden en hier en daar in kleinschalig agrarisch cultuurlandschap. De dichtheid hangt af van het aanbod aan waardvogels. Ieder wijfje specialiseert zich immers op een enkele waardvogelsoort, al legt ze soms ook eieren bij andere soorten. Tegenwoordig vormen Kleine Karekiet, Heggenmus, Graspieper, Witte en Gele Kwikstaart de belangrijkste waardvogels. De stand nam sinds 1985 (en vermoedelijk eerder) flink af, al komt dat door methodologische problemen onvoldoende uit tellingen naar voren. Afname van veel waardvogelsoorten en van voedsel (vooral rupsen) speelt daarbij een hoofdrol. *(bron: Sovon)*